

POVELJA O OSNOVNIM PRAVIMA EVROPSKE UNIJE

(2007/C303/01)¹

¹ *Journal Officiel de l' Union européenne* C 301/1 od 14.12.2007.

Evropski parlament, Savjet i Komisija svečano proglašavaju Povelju o osnovnim pravima Evropske unije u tekstu koji sledi:

POVELJA O OSNOVNIM PRAVIMA UNIJE

PRIJEAMBULA

Narodi Evrope su odlučili da dele mirnu budućnost zasnovanu na zajedničkim vrijednostima međusobnim povezivanjem u sve tešnju Uniju.

Svesna svoje duhovne i moraine baštine, Unija se zasniva na nedeljivim i univerzalnim vrijednostima ljudskog dostojanstva, slobode, jednakosti i solidarnosti; ona počiva na principima demokratije i pravne države. Ona stavlja čovjeka u središte svoje aktivnosti utvrđivanjem državljanstva Unije i stvaranjem prostora slobode, bezbjednosti i pravde.

Unija doprinosi očuvanju i razvoju ovih zajedničkih vrijednosti uz poštovanje razlika u oblasti kulture i tradicije evropskih naroda, kao i nacionalnog identiteta država članica i organizacije njihove vlasti na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou; ona teži za unaprijeđenjem uravnoteženog i trajnog razvoja i da osigura slobodnu cirkulaciju lica, usluga, robe i kapitala, kao i slobodu nastanjivanja.²

Neophodno je, u tom cilju, da se ovom poveljom učini očiglednijim jačanje zaštite osnovnih prava u svetlu razvoja društva, socijalnog naprijetka i naučnog i tehnološkog razvoja.

Ovom poveljom, uz poštovanje prava i obaveza Unije, kao i principa supsidijarnosti, reafirmišu se prava koja, naročito, proizilaze iz ustavnih tradicija i zajedničkih međunarodnih obaveza država članica, iz Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, iz Socijalne povelje, koju su usvojili Unija i Savjet Evrope, kao i iz pravosudne prakse Suda pravde Evropske unije i Evropskog suda za ljudska prava. U tom kontekstu, za tumačenje Povelje nadležni su pravosudni organi Unije i država članica, uz dužno poštovanje objašnjenja formulisanih pod rukovodstvom Prijedsedništva Skupštine koja je pripremila Povelju i stavila je na dnevni red uz odgovornost Prijedsedništva Evropske skupštine.

Uživanje ovih prava proizvodi prava i obaveze, kako u odnosu prijema drugima tako i prijema ljudskoj zajednici i budućim generacijama.

Stoga, Unija priznaje prava, slobode i principe navedene u daljem tekstu

² Na francuskom jeziku: *la liberté d'établissement*; na nemačkom jeziku: *die Niederlassungsfreiheit*.

NASLOV I DOSTOJANSTVO

Član 1.

Dostojanstvo čovjeka

Dostojanstvo čovjeka je nepovredivo. Ono se mora poštovati i braniti.

Član 2.

Pravo na život

1. Svako lice ima pravo na život.
2. Niko ne može biti osuđen na kaznu smrti niti ona može biti izvršena.

Član 3.

Pravo na integritet ličnosti

1. Svako lice ima pravo na fizički i duhovni integritet.
2. U okviru medicine i biologije mora se posebno poštovati:
 - a) slobodni pristanak datog lica, u skladu sa zakonom utvrđenim uslovima,
 - b) zabrana praktične primjene eugenetskih³ dostignuća, posebno onih koja imaju za cilj selekciju ljudi,
 - c) zabrana korišćenja ljudskog tela i njegovih delova u cilju ostvarivanja profita,
 - d) zabrana kloniranja ljudi u reproduktivne svrhe.

Član 4.

Zabrana torture, mučenja, nehumanog i degradirajućeg ponašanja

Niko ne može biti podvrgnut torturi, mučenju, nehumanom i degradirajućem tretmanu.

Član 5.

Zabrana ropstva i prinudnog rada

1. Niko ne može biti držan u ropskom ili zavisnom položaju.
2. Niko ne može biti prisiljavan na *prinudni ili obavezni* rad.
3. Zabranjena je trgovina ljudima.

³ Na francuskom jeziku: *eugéniques*.

NASLOV II SLOBODE

Član 6.

Pravo na slobodu i na bezbjednost

Svako lice ima pravo na slobodu i bezbjednost.

Član 7.

Poštovanje privatnog i porodičnog života

Svako lice ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, svog stana i komunikacija.

Član 8.

Zaštita podataka lične prirode

1. Svaka osoba ima pravo na zaštitu podataka lične prirode koji se na njega odnose.

2. Sa ovim podacima mora se pošteno postupati i oni se mogu koristiti samo za utvrđene svrhe i uz saglasnost dotičnog lica ili u skladu sa drugom zakonski legitimnom osnovom. Svako lice ima pravo pristupa sakupljenim podacima koji se na njega odnose, kao i na njihovu ispravku.

3. Poštovanje ovih odredbi kontroliše nezavisni organ.

Član 9.

Pravo na brak i pravo na osnivanje porodice

Pravo na stupanje u brak i pravo na osnivanje porodice garantuju se u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom kojim se reguliše ova materija.

Član 10.

Sloboda mišljenja, savesti i veroispovesti

1. Svako lice ima pravo na slobodu mišljenja, savesti i veroispovesti. Ovo pravo uključuje slobodu promene vere ili uverenja, kao i slobodu izražavanja verskih osećanja ili ubeđenja, pojedinačno ili kolektivno, javno ili privatno, putem veroispovesti⁴ nastave, običaja i vršenja obreda.

3. Pravo na prigovor savesti priznato je u skladu sa nacionalnim zakonima kojima se reguliše ova materija.

⁴ Na francuskom jeziku: *par les pratiques*.

Član 11.

Sloboda izražavanja i informisanja

1.Svako lice ima pravo da se slobodno izražava. Ovo pravo uključuje slobodu mišljenja, slobodu primanja ili prijenošenja informacija ili ideja bez intervencije organa vlasti i bez graničnih ograničenja.

2.Poštuje se sloboda medija i njihov pluralizam.

Član 12.

Sloboda okupljanja i udruživanja

1.Svako lice ima pravo na slobodu mimog okupljanja i na slobodu formiranja udruženja, na svim nivoima, naročito u oblastima politike, sindikata i civilnog društva, što podrazumijeva pravo svakog lica da sa drugima osniva sindikate i da se istima pridružuje radi odbrane svojih interesa.

2.Političke partije na nivou Unije doprinose izražavanju političke volje građanki i građana Unije.

Član 13.

Sloboda umetnosti i nauke

Umetnost i naučna istraživanja su slobodne. Akademske slobode se poštuju.

Član 14.

Pravo na obrazovanje

1.Svako lice ima pravo na obrazovanje, kao i na kontinuirano stručno osposobljavanje.

2.Ovim pravom obutivačeno je obavezno besplatno obrazovanje.

3.Slobodno osnivanje obrazovnih ustanova, uz poštovanje demokratskih načela, kao i pravo roditelja da svojoj deci osiguraju obrazovanje i obuku u skladu sa njihovim religioznim, intelektualnim i" pedagoškim uverenjem, poštuju se u skladu sa nadonaf-nim zakonodevstvorn kojim se reguliše ova oblast.

Član 15.

Profesionalne slobode i pravo na rad

1.Svako lice ima pravo da radi i da se bavi svojom profesijom koju je slobodno izabrao ili prihvatio.

2.Svaki građanin Unije ima pravo da traži posao, da radi, da otvara firme ili da pruža usluge u svim državama članicama.

3.Državljeni trećih zemalja koji imaju odobrenje za rad na teritoriji država članica imaju pravo na uslove rada koji su isrovetni sa onima koje imaju i građani Unije.

Član 16.

Sloboda prijeduzetništva

Sloboda prijeduzetnistva priznaje se u skladu s pravom Unije i nacionalnim zakonodavstvom i praksom.

Član 17.

Pravo vlasništva

1.Svako lice ima pravo da bude vlasnik sredstava koja je legalno stekao, da ih koristi, da njima raspolaže i da ih drugima prijedaje. Niko ne može biti lišen svog vlasništva, osim kada se radi o potrebi njegovog javnog korišćenja, uslučajevima i pod uslovima koji su zakonom predviđeni i uz pravičnu nadoknadu za svoj gubitak. Upotreba sredstava može se regulisati zakonom u meri koja je neophodna za očuvanje opšteg interesa.

2.Intelektualna svojina je zaštićena.

Član 18.

Pravo azila

Pravo na azil garantuje se u skladu sa odredbama Ženevske konvencije o statusu izbeglica od 28. juna 1951. i Protokola od 31.januara 1967.godine i u skladu sa Ustavom.

Član 19.

Zaštita u slučajevima udaljavanja, proterivanja i ekstradicije

1.Zabranjena su kolektivna udaljavanja.

2.Niko ne može biti udaljen, proteran ili ekstradiran prijema državi u kojoj postoji ozbiljan rizik od osude na smrtnu kaznu, torturu ili druge nehumane ili degradirajuće kazne ili postupke.

NASLOV III JEDNAKOST

Član 20.

Pravo na jednakost

Sva lica su jednaka u pravima.

Član 21.

Nediskriminacija

1. Zabranjena je svaka diskriminacija zasnovana, naročito, na polu, rasi, boji, etničkoj ili socijalnoj pripadnosti, genetskim karakteristikama, jeziku, religiji ili uverenju, političkom ili bilo kojem drugom mišljenju, pripadnosti nacionalnoj manjini, imetku⁵ rođenju, hendikepiranosti, starosti ili seksualnoj orijentaciji.

2. U oblasti primjene Ustava i bez štete po posebne odredbe, svaka diskriminacija zasnovana na nacionalnosti zabranjena je.

Član 22.

Kulturna, religiozna i jezička

razlicitost

Unija poštuje kulturnu, religioznu i jezičku razlicitost.

Član 23.

Jednakost između muškaraca i žena

Jednakost između muškaraca i žena mora biti osigurana u svim oblastima, uključujući i oblast zapošljavanja, rada i plaćanja.

Princip jednakosti ne spriječava zadržavanje ili usvajanje mjera kojima se utvrđuju specifične prijednosti za manje zastupljen pol.

Član 24.

Prava deteta

1. Deca imaju pravo na zaštitu i staranje neophodno za njihovo blagostanje. Ona mogu slobodno iznositi svoje mišljenje. Ova će biti razmotrena kada se radi o pitanjima koja se na njih odnose, vodeći računa o njihovoj starosti i njihovoj zrelosti.

2. U svim aktima koja se odnose na decu, bilo da in usvajaju javni organi ili privatne institucije, mora biti primaran viši interes dece.

3. Svako dete ima pravo da redovno održava lične odnose i da ima direktne kontakte sa oba roditelja, osim kada je to u suprotnosti sa njihovim interesom.

⁵ Na francuskom jeziku: *la fortune*; na nemačkom jeziku: *des Vermögens*.

Član 25.

Prava ostarelih lica

1. Unija priznaje i poštuje pravo ostarelih lica na dostojan i nezavisan život i učešća u društvenom i kulturnom životu.

Član 26.

Integracija hendikepiranih lica

Unija priznaje i poštuje pravo hendikepiranih lica da koriste mere koje imaju za cilj osiguranje njihove autonomije, socijalne i profesionalne integracije i njihovo učešće u životu zajednice.

NASLOV IV SOLIDARNOST

Član 27.

Pravo na informisanje i konsultovanje radnika u prijeduzecima

Radnicima ili njihovim prijedstavniciima mora se garantovati, na njima prilagođenom nivou, pravovremeno informisanje i konsultovanje, u slučajevima i pod uslovima koji su predviđeni pravom Unije i nacionalnim zakonodavstvom i praksom zemalja članica.

Član 28.

Pravo na prijedgovaranje i zajedničke akcije

Radnici i poslodavci, ili njihovi organi, imaju pravo da, u skladu sa pravom Unije i nacionalnim zakonodavstvom i praksom, prijedgovaraju i da zaključuju kolektivne ugovore na njima prilagođenom nivou i da, u slučaju sukoba interesa, pribegavaju kolektivnim akcijama za odbranu svojih interesa, uključujući i štrajk

Član 29.

Pravo pristupa službi za zapošljavanje

Svako lice ima pravo na besplatno korišćenje usluga službi za zapošljavanje.

Član 30.

Zaštita u slučaju neopravdanog otpuštanja sa posla

Svako zaposleno lice ima pravo na zaštitu od svakog neopravdanog otpuštanja sa posla, u skladu sa pravom Unije i nacionalnim zakonodavstvom i praksom.

Član 31

Pravični i primereni uslovi rada

1. Svaki radnik ima pravo na uslove rada kojima se poštuje njegovo zdravlje, bezbjednost i dostojanstvo.

2. Svaki radnik ima pravo na ograničeno trajanje radnog vremena, na dnevni i sedmični odmor, kao na plaćeni godišnji odmor.

Član 32.

Zabrana rada dece i zaštita mladih na radu

Deci je zabranjeno da rade. Minimalna starost za prijem na posao ne može biti manja od one predviđene za završetak obaveznog školovanja, bez štete po odredbe koje su povoljnije za mlade i bez derogirajućih ograničenja.

Mladima primljenim na rad moraju se obezbijediti uslovi za rad koji su prilagođeni njihovoj starosti i moraju biti zaštićeni od ekonomske eksploatacije ili uslova rada koji su štetni za njihovo zdravlje, njihov fizički, mentalni, moralni ili socijalni razvoj ili bi mogli biti štetni za njihovo obrazovanje.

Član 33.

Porodični i profesionalni život

1. Osigurana je pravna, ekonomska i socijalna zaštita porodice.

2. Da bi se uskladio porodični i profesionalni život, svaka osoba ima pravo na zaštitu od svakog neopravdanog otpuštanja sa posla iz razloga vezanih za materinstvo, kao i pravo na plaćeno porodiljsko odsustvo i na odsustvo roditelja sa posla posle rođenja ili usvojenja deteta.

Član 34.

Socijalna sigurnost i socijalna pomoć

1. Unija priznaje i poštuje pravo pristupa uslugama iz oblasti socijalne pomoći i socijalnim službama koje se bave pružanjem pomoći u slučajevima materinstva, bolesti, povrede na radu, zavisnosti ili starosti, kao i u slučaju gubitka zaposlenja, na osnovu regulative utvrđene u pravu Unije i nacionalnim zakonodavstvom i praksom.

2. Svako lice koje legalno boravi i prijeseljava se u unutrašnjost Unije ima pravo na korišćenje socijalne pomoći i drugih vidova socijalne zaštite, u skladu sa pravom Unije i nacionalnim zakonodavstvima i praksom.

3. U borbi protiv socijalne isključenosti i siromaštva Unija priznaje i poštuje pravo na socijalnu pomoć i pomoć za stanovanje sa ciljem da osigura dostojnu egzistenciju svima koji nemaju dovoljno sredstava, u skladu sa regulativom koja je utvrđena u pravu Unije i nacionalnim zakonodavstvima i praksom.

Član 35.

Zaštita zdravlja

Svako lice ima pravo na prijevratnu zdravstvenu zaštitu i korišćenje medicinskih usluga u skladu sa uslovima koji su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom i praksom. Visoki nivo zdravstvene zaštite obezbeđuje se prilikom utvrđivanja i sprovođenja politika Unije u svim oblastima.

Član 36.

Pristup uslugama od opšteg ekonomskog interesa

Unija priznaje i poštuje pravo pristupa uslugama od opšteg ekonomskog interesa na način predviđen nacionalnim zakonodavstvom i praksom, u skladu sa Ustavom, radi unaprijeđenja socijalne i teritorijalne kohezije Unije.

Član 37.

Zaštita životne sredine

Visoki nivo zaštite životne sredine i unaprijeđenje njenog kvaliteta moraju biti integrisani u politike Unije i osigurani u skladu sa principom dugoročnog razvoja.

Član 38.

Zaštita potrošača

Visoki nivo zaštite potrošača osiguran je u politikama Unije

NASLOV V PRAVO GRAĐANSTVA⁶

Član 39.

Pravo glasa i pravo izbora za Evropski parlament⁷

1. Svaki građanin Unije ima pravo da bira i da bude biran na izborima za Evropski parlament u državi članici u kojoj ima prijevitalište, pod istim uslovima kao državljani te države.

2. Članovi Evropskog parlamenta biraju se na opštim izborima, neposredno, slobodno i tajnim glasanjem.

⁶ Na francuskom jeziku: *citoyennete*; na nemačkom jeziku: *burgerrchte*.

⁷ Na francuskom jeziku: *Droit de vote et d'eligibilite aux elections au Parlement europeen*; na nemačkom jeziku: *Aktives undpassives Wahlrecht beiden Wahlen zumeropaesischen Parlament*.

Član 40.

Pravo glasa i pravo izbora na opštinskim izborima

Svaki građanin Unije ima pravo da bira i da bude biran na opštinskim izborima u državi članici u kojoj ima boravak, pod istim uslovima kao državljani te države.

Član 41.

Pravo na dobru upravu

1. Svako lice ima pravo da poslovi koji se na njega odnose budu urađeni nepristrasno, pravično i u prikladnom roku od strane institucija, organa i tela Unije.

2. Ovo pravo podrazumijeva naročito:

a) pravo svakog lica da bude saslušan prije nego što se prijema njemu donese individualna mjera koja je štetna po njega,

b) pravo svakog lica na pristup spisima koji se na njega odnose, uz očuvanje legitimnog interesa poverljivosti, profesionalne i poslovne tajne,

c) obavezu uprave da obrazloži svoje odluke.

3. Svako lice ima pravo da mu Unija nadoknadi štetu koju prouzrokuju njene institucije ili službenici, koja nastane u toku obavljanja njihovih dužnosti, u skladu sa zajedničkim pravnim načelima država članica.

4. Svako lice može da se obrati organima Unije na jednom od jezika iz Ustava i mora da dobije odgovor na istom jeziku.

Član 42.

Pravo pristupa dokumentima

Svaki građanin Unije, kao i svako fizičko ili pravno lice sa prijevivalištem ili sjedištem u nekoj od država članica ima pravo pristupa dokumentima institucija, organa i tela Unije, nezavisno od njihovog sadržaja.

Član 43.

Evropski zastitnik građana

Svaki građanin Unije, kao i svako fizičko ili pravno lice sa prijevivalištem ili sjedištem u nekoj državi članici ima pravo da se obrati evropskom zaštitniku građana u slučaju da je nezadovoljan radom institucija, organa ili tela Unije, osim kada se radi o Sudu pravde Evropske unije u vršenju njegovih sudskih funkcija.

Član 44.

Pravo peticije

Svaki građanin Unije, kao i svako fizičko ili pravno lice sa prijevodištem ili sjedištem u nekoj državi članici ima pravo da uputi peticiju Evropskom parlamentu.

Član 45.

Sloboda kretanja i boravka

1.Svaki građanin Unije ima pravo da se slobodno kreće i da slobodno boravi na teritoriji država članica.

2.Sloboda kretanja i boravka može biti dogovorena, u skladu sa Ustavom, za državljane trećih država koji legalno borave na teritoriji neke države članice.

Član 46.

Diplomatska i konzularna zaštita

Svaki građanin Unije uživa, na teritoriji neke treće države gde država čiji je on državljanin nije predstavljena, zaštitu diplomatskih i konzularnih organa svake države članice pod istim uslovima kao državljani te države.

NASLOV VI PRAVDA

Član 47.

Pravo na obraćanje sudu i na nepristrasan sud

Svako lice kome su povrećena prava ili slobode koje su garantovane pravom Unije ima pravo da se za pomoć obrati sudu, u skladu sa uslovima predviđenim ovim članom.

Svako lice ima pravo da njegov zahtev bude razmotren nepristrasno, javno i u razumnom roku od strane nezavisnog i nepristrasnog suda, u skladu sa zakonom. Svako lice ima mogućnost na konsultaciju, odbranu i zastupanje

Licima koja nemaju dovoljno sredstava odobrava se pravna pomoć, u meri u kojoj je ova pomoć potrebna da bi se osigurao efektivni pristup pravosuđu.

Član 48.

Prijetpostavka nevinosti i pravo na odbranu

1. Svaki optuženi je nevin sve dok se njegova krivica legalno ne utvrdi.
2. Postovanje prava na odbranu zagantovano je svakom optuženom.

Član 49.

Načela zakonitosti i srazmernosti u vezi sa krivičnim delima i kaznama

1. Niko ne može biti osuđen za neku radnju ili propust koji u vreme njihovog počinjenja nije bio kažnjiv na osnovu nacionalnog ili međunarodnog prava. Isto tako, ne sme se odrediti teža kazna od one koja se primjenjivala u momentu činjenja dela. Ako je posle ove kažnjive radnje zakonom uvedena blaža kazna, tada se ona mora primjeniti.

2. Ovaj član ne isključuje to da neko lice bude osuđeno ili kažnjeno zbog dela ili propusta koje je u trenutku njegovog izvršenja bilo kažnjivo na osnovu opitih principa priznatih od svih nacija.

3. Krivična mjera ne sme biti nesrazmerna krivičnom delu.

Član 50

Pravo da se dva puta ne može biti krivično gonjen ili kažnjen za isto krivično delo

Niko ne može biti krivično gonjen ili kažnjen za kršenje zakona za koje je već od strane krivičnog suda Unije bio, u skladu sa zakonom, pravosnažno oslobođen ili osuđen.

NASLOV VII OPŠTE ODREDBE O TUMAČENJU POVELJE

Član 51

Područje primjene

1. Odredbe ove povelje upućene su institucijama, organima i telima Unije radi poštovanja načela supsidijarnosti, kao i državama članicama isključivo za provođenje prava Unije. Prijema tome, one poštuju prava, pridržavaju se načela i unaprijeđuju njihovu primjenu, u skladu sa svojim nadležnostima i postovanjem granica nadležnosti koje su Uniji poverene drugim delovima Ustava,

2. Ova povelja ne proširuje područje primjene prava Unije izvan nadležnosti Unije, ne stvara nove nadležnosti niti postavlja nove zadatke za Uniju i ne menja nadležnosti i zadatke utvrđene u drugim delovima Ustava.

Član 52.

Domet i tumačertje prava i principa

1. Svako ograničenje u vršenju prava i sloboda priznatih ovom poveljom mora biti predviđeno zakonom i poštuje suštinski sadržaj ovih prava i sloboda. U poštovanju načela proporcionalnosti ograničenja se mogu utvrđivati samo kada je to neophodno i kada stvarno odgovaraju opšteprihvaćenim ciljevima Unije ili radi zaštite drugih prava i sloboda.
2. Pravo priznato ovom poveljom koje je predmet odredbi iz drugih delova Ustava primjenjuje se u skladu sa uslovima i u granicama koje su utvrđene u tim delovima.
3. U meri u kojoj ova povelja priznaje prava koja odgovaraju pravima garantovanim Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, njihov smisao i obim istovetni su onim koji su im povereni pomenutom konvencijom. Ove odredbe ne predstavljaju prijeprijetku za proširenje zaštite na osnovu prava Unije.
4. U meri u kojoj su ovom poveljom priznata osnovna prava na način koji proizilazi iz zajedničkih ustavnih tradicija država članica. ova prava se moraju tumačiti u skladu sa navedenim tradicijama.
5. Odredbe ove povelje, kojom se utvrđuju osnovna načela, mogu sprovesti zakonskim i izvršnim aktima institucije, organi i tela Unije, kao i države Članice, u okviru svojih nadležnosti, aktima za primjenu prava Unije. Njihovo korišćenje prijed sudom dozvoljeno je samo prilikom tumačenja i kontrole legalnosti takvih akata.
6. Nacionalna zakonodavstva i praksa moraju biti u punoj meri uzeti u obzir, kao što je navedeno u ovoj povelji.

Elaborirana objašnjenja u vezi sa smjernicama za tumačenje Povelje o osnovnim pravima uzimaju u razmatranje pravosudni organi Unije i država članica.

Član 53.

Nivo zaštite

Nijedna odredba iz ove povelje ne može biti tumačena u smislu ograničavanja ili povrede ljudskih prava i osnovnih sloboda koje su, u okviru njihove primjene, priznate pravom Unije, međunarodnim pravom i međunarodnim konvencijama koje čine sastavni dio prava Unije, ili svake države članice i, naročito, Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i ustavima država članica.

Član 54.

Zabrana zloupotrebe prava

Nijedna odredba ove povelje ne može biti tumačena na način koji ima za posledicu vršenje neke aktivnosti ili sprovođenje nekog akta čiji je cilj narušavanje prava ili sloboda priznatih u ovoj povelji ili proširenje ograničenja sloboda izvan onih predviđenih Poveljom.

Ovaj tekst prijeuzima, prilagođavajući, Povelju usvojenu 7. decembra 2000. godine. I zameniče je danom stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona.

Sačinjeno u Strazburu dvanaestog decembra dvije hiljade sedme godine.

Za
Evropski parlament
zajednice
predsjednik

Za
Savjet Evropske unije
predsjednik

Za
Komisiju
Evropske
predsjednik